

Motion till riksdagen 2005/06:Kr202

av Cecilia Wigström (fp)

Göteborg som europeisk kulturhuvudstad

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Göteborg bör nomineras till europeisk kulturhuvudstad år 2014.

Motivering

Europeiska kulturhuvudstaden är ett årligt evenemang. Det syftar till att belysa det gemensamma kulturarvet och väcka intresse för den kulturella rikedom som finns inom EU. Varje år utser EU:s ministerråd en eller flera europeiska städer till europeisk kulturhuvudstad. För år 2005 har Cork på Irland utsetts till kulturhuvudstad.

Evenemanget inrättades av ministerrådet 1985. Fram till 2019 finns en fastlagd turordning för inom vilket land kulturhuvudstaden skall ligga. EU:s nya medlemsländer är införda in i turordningen från år 2009 då två kulturhuvudstäder skall utses varje år. Det är Sverige och Lettland som skall inneha kulturhuvudstäder år 2014.

Framtida kulturhuvudstäder

2006	Patras (Grekland).
2007	Luxemburg och Sibiu (Rumänien).
2008	Liverpool (Storbritannien) och Stavanger (Norge).
2009	Österrike och Litauen.
2010	Tyskland och Ungern.
2011	Finland och Estland.

Fel! Okänt namn på

2012	Portugal och Slovenien.
2013	Frankrike och Slovakien.
2014	Sverige och Lettland.
2015	Belgien och Tjeckien.
2016	Spanien och Polen.
2017	Danmark och Cypern.
2018	Nederländerna och Malta.
2019	Italien.

Göteborg som europeisk kulturhuvudstad 2014

Stockholm var kulturhuvudstad 1998. År 2014 är Göteborg med sitt rika kulturliv med europeisk anknytning den mest lämpade svenska staden att nomineras av den svenska regeringen till europeisk kulturhuvudstad. Kulturhuvudstadsevenemanget är en nationell angelägenhet. Utnämningen till kulturhuvudstad kommer att marknadsföra Sverige och Göteborg och vårt kulturliv i Europa.

Göteborg är en öppen stad som alltid haft stort europeiskt inflytande. I de första kommunfullmäktige satt skottar, tyskar och holländare. Holländarna byggde staden, tyskarna lärde oss att administrera den och skottarna lärde oss att spela fotboll. Göteborg är en mycket mångkulturell stad också i dag med 150 olika nationaliteter som har oerhört mycket kultur att erbjuda.

Göteborg har ett rikt kulturliv fullt med musik, teater, dans och konst m.m. Här följer några verksamheter som visar på kvaliteten och bredden i det göteborgska kulturlivet:

- Världskulturmuseet är statens senaste museisatsning med fokus på tillfälliga utställningar och program i stället för stora samlingar.
- Göteborgs Symfoniker är Sveriges nationalorkester.
- Mängder av fria dans- och teatergrupper erbjuder både ”finkultur” och experimentell kultur.
- Nordens största bok- och biblioteksmässa.
- Göteborgs Filmfestival är den enda filmfestivalen med nationell status.
- Hasselblad Center är Sveriges enda konsthall helt inriktad på fotokonst.
- Rockstjärnor kommer hit från hela världen och spelar.
- Göteborgs konstmuseum har världens finaste samling av nordisk konst från sekelskiftet 1800–1900-talet.
- Dans- och teaterfestivalen.
- Göteborgs opera och stadsteater.
- Trädgårdsföreningen och Botaniska trädgården.
- Röhsska museet, Sveriges enda design- och konsthantverksmuseum.

Fel! Okänt namn på

- Internationella orgelakademin.
- Sveriges största internationella konstbiennial.

Dessa institutioner och kulturutövare har redan många kontakter i Europa och utnämningen till kulturhuvudstad kommer ytterligare att främja stadens internationella kulturkontakter. Göteborg har Åbo, Bergen och Århus som vänorter i Norden och samarbetet har mycket kretsat kring kultur. Under de senaste åren har samarbetet med Oslo fått ett kraftigt uppsving både vad gäller kommunikationer, näringsliv och kultur. Göteborgs kulturnämnd har ett avtal med Newcastle om kultursamarbete.

Kultur är inte bara finkultur utan också vård av kulturarvet i form av byggnader, torg och gårdar. Göteborg har arkitektur med rötter ända från 1600-talet, ofta byggd av inflyttade européer. Staden har också spännande nybyggda områden så som Norra Älvstranden som fått stor internationell uppmärksamhet. Kulturområdet nere vid Klippan har blivit väldigt fint med nyanvändning av gamla industribyggnader och med Röda Sten som den nya avantgardistiska konsthallen.

Ofta samarbetar kulturhuvudstäder med omkringliggande regioner. Det finns mycket bra kultur i övriga Västra Götaland. Om Göteborg utses till kulturhuvudstad bör ett tätt samarbete upprättas inom länet för genomförandet av evenemanget.

Vad innebär det att vara kulturhuvudstad?

Att utse ”Europeisk kulturhuvudstad” syftar till att framhäva de europeiska kultureernas rikedom, mångfald och deras gemensamma drag samt göra det möjligt för Europas medborgare att få ökad kunskap om varandra. Kulturhuvudstaden ska ordna ett program med kulturevenemang som framhäver både stadens egen kultur och kulturarv och dess plats i det gemensamma kulturarvet och som engagerar personer inbegripna i kulturaktiviteter från andra europeiska länder i syfte att upprätta ett varaktigt samarbete. Programmet bör i princip pågå ett år. Kulturen ska vara levande och ha något att tillföra och erbjuda det övriga Europa.

Förslaget ska inbegripa ett kulturprojekt av europeiska dimensioner. Andra europeiska städer får involveras i projektet liksom omkringliggande region. Ett huvudsyfte är att öka det kulturella utbytet i Europa.

Inom programmet ska staden inom ramen för det valda temat:

- framhäva de konstnärliga strömningar som är gemensamma för européerna och vilka staden inspirerat till eller till vilka staden givit ett betydande bidrag
- främja evenemang och konstnärliga produktioner som involverar personer aktiva inom kulturområdet från andra städer i medlemsstaterna och som leder till ett varaktigt kulturellt samarbete samt verka till förmån för dessa personers rörlighet inom Europeiska unionen
- säkerställa att stora delar av befolkningen sluter upp och deltar i projekten

Fel! Okänt namn på

- stödja och utveckla kreativt arbete
- uppmuntra att unionens medborgare tas emot samt att de olika evenemangen ges stor spridning genom användning av alla former av multimedier och flerspråkighet
- främja dialogen mellan Europas och andra världsdelars kulturer
- framhäva stadens historiska arv, stadsbyggnadskonst och livskvalitet.

Europeiska unionen kan lämna ett finansiellt bidrag till evenemanget ”Europeisk kulturhuvudstad” via ramprogrammet ”Kultur 2000” genom att stödja något arrangemang med europeisk dimension som ingår i festprogrammet. Flertalet kulturhuvudstäder har valt att arrangera sitt kulturhuvudstadsår kring ett tema, t.ex. Dublin, 1991: *Bring Ireland to Europe and Europe to Ireland*, och Porto, 2001: *Bridges to the future*.

Vilken stad blir europeisk kulturhuvudstad?

Senast fyra år innan evenemanget i fråga ska börja ska medlemsstaten lägga fram förslag på en eller flera städer till kommissionen, Europaparlamentet, ministerrådet för kultur samt Regionkommittén. Kommissionen ska varje år sammankalla en jury som ska avge en rapport om förslagen. Europaparlamentet får senast tre månader efter att det mottagit rapporten yttra sig till kommissionen om förslagen. Ministerrådet ska, på grundval av en rekommendation från kommissionen och mot bakgrund av Europaparlamentets yttrande, utse den europeiska kulturhuvudstaden för det aktuella året.

De svenska kandidatstäderna ska lämna sina bud till Kulturdepartementet under 2007. Regeringen kommer sedan att välja ut en eller flera av städerna och planerar att före utgången av 2008 lämna nomineringsförslaget till EU.

Vad kostar det att vara europeisk kulturhuvudstad?

Under de senaste åren har de flesta kulturhuvudstädernas genomsnittliga budget varit ca 50–60 miljoner euro. Finansieringen har huvudsakligen byggts på nationella och lokala myndigheters samt den privata sektorns samarbete. I en typisk budget har programverksamhetens andel av kostnaderna varit i genomsnitt 63 % och marknadsföringens andel 14 %.

Den finansiering som EU bidragit med är relativt liten, ca 500 000 euro. Totalt har EU:s andel av kulturhuvudstädernas finansiering via olika program hållit sig kring 1 %. Av finansieringen har kulturhuvudstäderna i medeltal fått tre fjärdedelar från den offentliga sektorn åren 1995–2004, även om stora variationer finns. Av den offentliga finansieringen har städernas egen genomsnittliga andel varit 20 %, medan den regionala finansieringens och stadsstödets andelar hållit sig kring 10 % respektive 57 %. Andra finansieringskällor

Fel! Okänt namn på

har varit sponsring, donatorer, biljettförsäljning m.m. Städernas egen andel av finansieringen har alltså i medeltal varit ca 15 % av hela budgeten.

Från Palmer/Rae Associates finns följande ekonomiska sammanställning över kulturhuvudstädernas utgifter:

Stockholm 1998	55 miljoner euro (totalbudget).
Weimar 1999	46 miljoner euro (totalbudget).
Avignon 2000	21 miljoner euro (totalbudget).
Santiago 2000	23 miljoner euro (totalbudget).
Brügge 2002	27 miljoner euro (totalbudget).
Salamanca 2002	39 miljoner euro (totalbudget).
Graz 2003	59 miljoner euro (totalbudget).
Cork 2005	13,5 miljoner euro (totalbudget).

Stockholm den 15 september 2005

Cecilia Wigström (fp)